

ΑΠΟ ΤΙΣ "ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ", ΑΓΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ

Ο ΒΥΡΩΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

‘Από την ‘Ιταλία στην ‘Ελλάδα. Πώς περιγράφει τὸ περιπετειώδες ταξίδι ὁ συνοδὸς τοῦ Τρελώνου, Ὁ Βύρων καὶ τὰ φαντάσματα. Ἡ πραγματικὴ ιστορία ἐνὸς πλοίαρχου, Κελευτήκα καὶ σκοπευτῆ. Ὁ ποιητὴς καὶ τὰ καπέυλα. Μπρεστά στὴ Σκιάθου καὶ στὴ Χάρυδθ. «Τώρα εἶμαι εὐτυχής!» Ὁ καπετάνιος μὲ τὸ κόκκινο γιλέκο του, κλπ.

Ἀ διηγηθῆναι σήμερα μερικὰ ἀγνωστα στοὺς πολλοὺς, ἀλλ’ ἐνδιαφερόντα, ἐπεισόδια τῆς ζωῆς τοῦ Βύρωνος, λαμβάνοντα ἀπὸ ἑνα ‘Αγγλικὸ βιβλίον, ἀνετάραστο ἀκόμη στὴ γλώσσῃ μας.

Ὅταν ἐξεροῦρη ἡ ‘Ελληνικὴ ‘Επανάστασις, ὁ μέγας Βρετανὸς ποιητὴς, ὁ διαρκῶς μισοῦμενος καὶ ἀνίσχυρος, βρόχησε στὴν Πίζα τῆς ‘Ιταλίας, ὅπου ἔγραψε τὸ ἐπικὸ τοῦ ἔργου «Δὸν Ζουάν». Στὴν ἴδια πόλιν ζῶσαν τότε καὶ ἄλλος μέγας ποιητὴς, ὁ Σέλλεϋ, φίλος του. Στὸ σπίτι τοῦ Σέλλεϋ, λοιπόν, ὁ Βύρων ἐγνωρίσθη μὲ τὸν ‘Αλέξανδρο Μανρωκοστάτο, ὁ ὁποῖος, ἔτομος τότε νὰ κατέβῃ στὴν ἀγωνιζόμενη πατρίδα του, μιλῶσαις στοὺς δύο ποιητὰς μὲ θεομὸ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν ‘Επανάστασι. Ὁ Βύρων τὸν ἀκούει συγχωρητικῶς, ἀλλὰ ἐπιμένει σὲ διάφορα σχέδια καὶ δὲν ἔφτανε σὲ ἀπόφασι. Ἐντοῖσις, παρακολουθῶσαις τὴν φιλίαν τῆς Εὐρώπης, γίνε μέλος τῆς Φιλελληνικῆς ‘Εταιρείας τοῦ Λονδίνου, δίδονταίς τὴν ἰσχυρίαν νὰ κἀνῃ, ὅτι τοῦ ἦταν δυνατόν γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἐνδοῦτον ἔθνους καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ κατέβῃ στὴν ‘Ελλάδα καὶ νὰ προσφέρῃ τὴ ζωὴν του...

Στὸ μεταξὺ μας, βλέπονταίς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασι τῆς ‘Ελλάδος, τὰ τεκταινόμενα τῶν ἀγωνιστῶν, τὶς μεγάλας δυσκολίας τοῦ ‘Αγώνος καὶ τὴν ἀνέλιξιν τῆς ἐπισημῆς Εὐρώπης, σκέφτικαι νὰ ἐνεργήσῃ πρακτικώτερα. Κατέγινε λοιπόν, στὴν ἀσπλοχὴ ἐράνων, καθήκοντος ὀρειβατικῶν πυροβολικῶν καὶ ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ γιὰ νὰ ἔχη ἀρκετὰ χρήματα ὑπὲρ τῆς ‘Ελλάδος, ἐταχτοῦσαις τὰ περιουσιακά του, ἐποίησε τ’ ἄλογα του, τὴν βιβλιοθήκην του, τὰ ἐπιπλά του, τὴν θαλαμηγὸν του, τὰ πάντα!

Τέλος, στίς 13 ‘Ιουλίῳ 1823, ἐναύλασε τὸ βρῆμα ὁ «Ἡρακλῆς» καὶ παραρτήθη γιὰ τὴν ‘Ελλάδα. Στὸ ἀπορασιατικὸν αὐτὸ ταξίδι—τὸ τελευταῖον τῆς ζωῆς του—τὸν συνώδωναι ὁ στενὸς τὸ φίλος Τρελώνου, ὁ ‘Ιταλὸς κόμης Γάμπα—ἀδελφὸς τῆς λατινικῆς του φίλης Τρεζῆς Ψωϊτσόσι—ἕνας γιαντὸς καὶ ἀπὸ ὑπέρτατος.

Ὁ Τρελώνου, μετὰ τὸ θάνατον τοῦ Βύρωνος, ἐδημοσίωσαις τὶς ‘Αναμνήσεις του ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνον ταξίδι, τὸ γενιὸν περιπέτειας.

«Ἐνα βράδου—γράφει—βρισκόμασαις ὅλοι συγκεντρωμένον στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου καὶ κουβεντιάζονταίς γιὰ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο, φτάσαμε καὶ στὰ...φαντάσματα! Ὁ Βύρων, πού ὡς τὴ στιγμὴν ἐκείνην δὲν λάβαινε μέρος στὴ συνομιλία, ἐνδιαφέρθηκε ἀσάφαις καὶ ἀρχισαι νὰ διηγηθῆται τὰ ἐξῆς :

—Ὁ φίλος μου μοναχὸς Λουδοβίκος μου ἔχει πῆ ὅτι, τὸν καιρὸν πού ζῶσαις στὴ Βειμάρη τῆς Γερμανίας, τοῦ συνέβη ἕνα περίεργον γεγονός. Στὸ σπίτι πού καθόταναι κάθε πρωτὸν τὸν ξυνοῦσαις ἀσάφαις ἕνας ἀνατρηχιαστικὸς θόρυθος, σάν νὰ ἐξοσκίζονταν χαρτιά ἢ σάν νὰ τὰ ζάρωναι κανεῖς βιαστικὰ στὰ χέρια του. Ὁ θόρυθος αὐτὸς ἐρχόταναι ἀπὸ ἕνα καμαράκι πλαγινὸν στὸ δικὸν τοῦ δωμάτιου. Πολυλὲς φορὲς σηκώθηκα καὶ κύτταξαι μέσα, ἀλλὰ δὲν εἶδαι τίποτα. Ψυχὴ δὲν βρισκόταναι στὸ καμαράκι. Τέλος διηγήθηκα τὸ πρᾶγμα στὸν ὑπέρητον τοῦ σπιτιοῦ, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπάντησαις :

—Μὰ δὲν ξέρεται, λοιπόν, ὅτι τὸ σπίτι εἶναι στοιχειωμένον : Πρωτῆταίς ἦταν ἰδιοκτησία μίαις κυρίας, πού τὴν ἐγκατέλειπε ὁ γιοῦς της καὶ πῆγαι νὰ γίνῃ θαλασσινοῦς, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔμαθα τί ἀπόγιναι τὸ πλοῖον, στὸ ὁποῖον μαρκαρίσθηκα. Ἡ μῆτερα του ὅμως ἐπίστευσαις ἀκόμη ὅτι ὁ ξενιτεμένος γιοῦς της ζῶσαις καὶ δὲν νύριξαι, καὶ περνοῦσαις τὸν καιρὸν τῆς διαβόζονταίς ξέναις ἐφημερίδαις, ἀπ’ τὶς ὁποῖαις εἶναι γεμάτον τὸ καμαράκι. Τώρα, κάθε πρωτὸν, τὴν ἴδιαν ἀκριβῶσαις στιγμὴν τοῦ θανάτου τῆς κυρίας, σ’ αὐτὸ ἐκεῖ τὸ καμαράκι ἀκούγεται τὸ πνεῦμα της νὰ ἐξαι

σχεῖται τὶς ἐφημερίδαις...

—Ὁ μοναχὸς Λουδοβίκος, ἐπρόσθεσαις ὁ Βύρων, ἀν καὶ τοῦ ἀρεσαις ἢ ἱστορίαις τῶν φαντασμάτων, δὲν ἦταν δεισιδάιμων καὶ δὲν ἐπίστευσαις τίποτα. Καὶ τώρα, Τρελώνου, εἶναι ἡ σειρά σου νὰ μάς διηγηθῆσαις γιὰ φαντάσματα...

—Γιὰ φαντάσματα, ὄχι. Δὲν ξέρω. Θὰ σᾶσαις διηγηθῶ ὅμως μίαις ἱστορία πραιοσθηματικῆς, γιὰτὶ πιστεύεται στὰ πραιοσθηματικά, εἶπει ὁ Τρελώνου.

—Βεσβίαις, πιστεύω ! ἀπάντησαις ὁ ποιητῆς.

—Λοιπόν, κάποιαις ἡ θαλαμηγὸς τοῦ γνωστοῦ μας λόρδου Κῆθ βρισκόταναι ἀραγμένη στὸ λιμάνον τοῦ Λέγγουρου καὶ ὁ πλοίαρχος τῆς εἶναι πᾶσαις γιὰ δουλειὰς στὴν Πίζα... Ὁ πλοίαρχος ἦταν εὐθῶσαις καὶ ὁμιλητικὸς, ἐξάφαις ὅμως ἔγιναι σιωπηλὸς καὶ σκυθρωπὸς. Ὁ ‘Ιταλὸς σινιὸρ Φιλλεῖταις, πού τὸν φιλοξενούσαις, τὸν ρώτησαις ἀν ἦταν κακοδιάθετος. «Ὀχι, ἀπάντησαις ὁ πλοίαρχος, ἀλλὰ θὰ ἦθελαι νὰ βρισκόμουναι αὐτὴν στιγμὴν στὸ καράβιον μου. Ἐγώ ἕνα πραιοσθηματικὸν ὅτι πρόκειται νὰ κρεμασθῶ !» Μετὰ πολλὰ, ὁ νευρικός καπετάνιος ἐπέσειθαι νὰ πᾶσαις πᾶσαις νὰ ἀναπαύσαις τὰ κουρασμένα νεῦρα του, ἀλλὰ προτοῦ γδυθῆσαις, ἦρθη ἡ εἰδησις ὅτι τὸ καράβιον τοῦ εἶναι πᾶσαις φωτιά καὶ καίγεται ! Ἐτρεξαι ἀμέσως στὸ Λέγγουρου, ἀνέβηκα στὸ καράβιον, τὸ ρυμολόκησαις ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνον, γιὰ νὰ προλάβῃ τὴν μετάδοσαις τῆς πυρκαϊαίς στ’ ἄλλα καράβια, πού ἦσαν κοντά του ἀγκυροβολημένα, μὲ ὅλαις τὸ ὅμως τὶς προσπάθειαις, ἡ φωτιά ἔφτασαις στὴν πυριτιδοποθήκην καὶ ὅλοι ὅσαις ἦσαν ἐπάνω χάθηκα, καθὼς καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ γύρω πλοία.

«Ὁ ποιητῆς—συνεχίζαι ὁ Τρελώνου—ἔτρεφαι ἀντιπάθειαν γιὰ κάθε τὴ ἐπιστημολογία. Οἱ χάρτες καὶ οἱ πίνακες τοῦ πλοίου τοῦ ἔκαναν κακὸ. Ποτὲ δὲν τοῦ ἀρεσαις νὰ παρατηρῆσαις μὲ τὸ τηλεσκόπιον. Γιὰ τὴν περὶ τὰ λίγαις ἐγνώριξαι. Γιὰ τ’ ἀρχαιότεραις καὶ τὰ νεότεραις οικοδομῆματῶν ἦταν ἀδιάφορος, ὅσαις ἐπισηκαὶς καὶ γιὰ τὴν γεωγραφία, τὴν γλυπτικὴν, τὴν μουσικὴν. Προκειμένου ὅμως τῆς φυσικῆς φαινόμεναις καὶ τὰ στοιχεῖα, ἦταν ὁ πρῶτος πού τὰ διέκριναι καὶ ὁ τελευταῖος πού ἔπαυσαις ν’ ἀσολῆται μ’ αὐτά. Ὅλη τὴ νύχτα παραμύθαις ἔξω ἀπὸ τὸ Στρώμπολι, μὲ τὸ καπνίζον ἠφαιστικὸν του, πού ὁ Βύρων τὸ παρακολουθούσαις ἀπὸ τὸ κατάστρωμα. Ὅταν, κατὰ τὰ ἐφημερίματα, κατέβηκα στὴν καμπίνα του, εἶπει :

—Ἄν ζήσω ἕνα χρόνον ἀκόμη, θὰ ἰδῆται τὴ σκητὴν αὐτὴν στὴν πέμπτην ὥρην τοῦ «Τοσάι ‘Αρολ».

»Τὸ ταξίδιον μας γενικῶσαις ἐπήγαινε θαυμάσια ὡσαις τώρα. Κάθε μεσημέρι γδυνόμασαις καὶ πέφταμε στὴ θάλασσα, περιφοροῦνταίς τὰ σκυλόφωρα καὶ τὸν καιρὸν. Ἦταν ἡ μόνη ἀσκῆσαις, στὴν ὁποῖαις ἐγυμνάζουσαις ὁ ποιητῆς, ἀφροῦ ἐπᾶναι στὸ κατάστρωμα δὲν μπορούσαις νὰ βαδίξαι. Τ’ ἀγαπῶσαις τὸ ὅμως παιγνίδιον—τὰ πησπῶσαις—δὲν ἦταν δυνατόν νὰ τὰ λησμονήσαις. Ὡσαις στόχος τοῦ ἐχρησίουμεναις ἀδειαις μπουτῆλαις καὶ ζωντανὰ πούλερικῶν. Καμμιά κόττα ἢ χίνα, βαλμένη μέσα σὲ καλάθιον, μὲ τὸ κεφάλιον ἔξω, ἦταν γιὰ τὸν φοβερὸ σκοπευτὴν τὸ καλύτερον σημάδι. Μὲ μίαις βολῆν τὸ ἀποτελεῖται καὶ ὁ μάγειρος τοῦ καραβιοῦ τὸ ἐπαρνε γιὰ νὰ τὸ μαγειρεύηται. Πολλὰς φορὲς ὁ Βύρων ἦταν τόσο εὐθῶσαις, πού ἔκανε χοντρά ἀστέια. Προπάντων τοῦ ἀρεσαις νὰ πειράξαι τὸν πλοίαρχον, ὁ ὁποῖος, γιὰ νὰ φαίνεται ἐπιθῆτικώτερος (καὶ ἦταν τόσο κομικὸς μὲ τὴν κουλάραι του), φορούσαις ἕνα κατακόκκινον φανταχτερὸν γιλέκο.

»Μῆκαμαι στὰ στενά τῆς Μεσσηνίας, περνώνταίς πολὺ κοντὰ στὸν ἀπότομον κάθον τῆς Σκόλλαις

Ὁ Λόρδος Βύρων (Παλαιὰ καὶ ἀγνωστὴ εἰκὼν τοῦ 1822)

